

česar je morala smrt takoj nastopiti. Potrdila se je rana kot povzročena po strelu in na strani postelje, tikoma poleg desne roke bil je izstreljen revolver. Lega orožja ni puščala dvoma na tem, da je vsmrtenje izvršeno bilo z lastno roko. — Glede na to, da so služabniki Nj. c. in kr. visokosti razdeljeni v hišah okolice in da je visokonjemu određen sluga sprejel naročila za priprave za lov ter hišo zapustil za malo časa, ni mogel strela nihče slišati.

Takoj v Maierling odposlani in po določenih dotičnih naredb sestavljeni komisiji je bila: resnično dogodbo in dotične okolnosti popisati v zapisniku.

Ne moremo zamolčati, da so nekatere osebe iz najbližje bližine Nj. c. in kr. visokosti pri Njem opazovale v zadnjih tednih več znamenj bolestne razburjenosti čutnic, tako, da se je držati menenja, da je ta strašna dogodba izvirala iz zmešanosti v onem trenutku.

Vrh tega zdi se nam primerno navesti, da je Nj. c. in kr. visokost nekaj časa sem večkrat tožil da ga glava boli, kar je sam smatral kot posledico padca s konja v minuli jeseni. Ta nezgoda pa se je svoj čas na izrečni lastni ukaz pokojnega prikrila.“

Tako piše uradni list.

Morebiti se že nahaja kedo, ki hoče zvedeti še kaj več o tej grozni, nesrečni dogodbi. Mi sodimo drugače: Preveč bi že bilo nesreče, ko bi bil cesarjevič naravne smrti sklenil svoje mlado življenje. Vse preveč in strašno pa je, kar nam tu razodeva — resnici na ljubo — uradni list. Preveč je to za nas, za avstrijske narode, vse britkeje in nepopisljivo hudo pa zadeva ta napričakovan grozni udarec dobrega očeta, ki po njem zgubi, zgubi strašni peti samoumora. edinega ljubljene sina. — Zato pa tudi odmeva po širni naši državi le en klic: Bog ohrani očetovskega, ljubega nam cesarja, Bog mu daj moč prenesti toliko nesrečo! Bog tolaži nesrečno udovo!

Gospodarske stvari.

Požlahtnjevanje ukoreninjenih trt.

Odkar smo prisiljeni od trtne uši okužena vinorodna tla zasajati z ameriškimi trtami, katere požlahtnjemo z domačimi, pridobili smo si uže mnogo izkušenj. Sloveči vinar baron Babo priobčuje take svoje izkušnje l. 1888. v posebnem članku, katerega tu prijavljamo.

Ako hočeš enoletne ukoreninjene trte (rezanice ali količe) požlahtniti, bodeš imel prav dober uspeh, ako se bodeš ravnal po teh le navodilih:

1. Ukoreninjene trte izkoplji iz zemlje, predno se omužijo.
2. Požlahtni jih s svežimi cepiči ali pa s takimi, ki so bili v kleti prav dobro shranjeni po zimi. Najbolje je požlahtnjevati z nakladom po angleškem načinu. (To cepljenje je natančno podpisano v R. Dolenčevi knjigi: „Navod, kako zasajati vinograde z ameriškimi trtami.“)
3. Požlahtnjenim trtam prikrajšaj koreninice in postavi jih v butarice zvezane po 100 in 100 na vlažen pesek v klet.
4. Ceplence vsadi potem v trtnico šele, kadar so trte po vinogradih uže pognale.

5. Sadi v trtnici toliko globoko, da le najviši popek cepičev gleda iz zemlje.

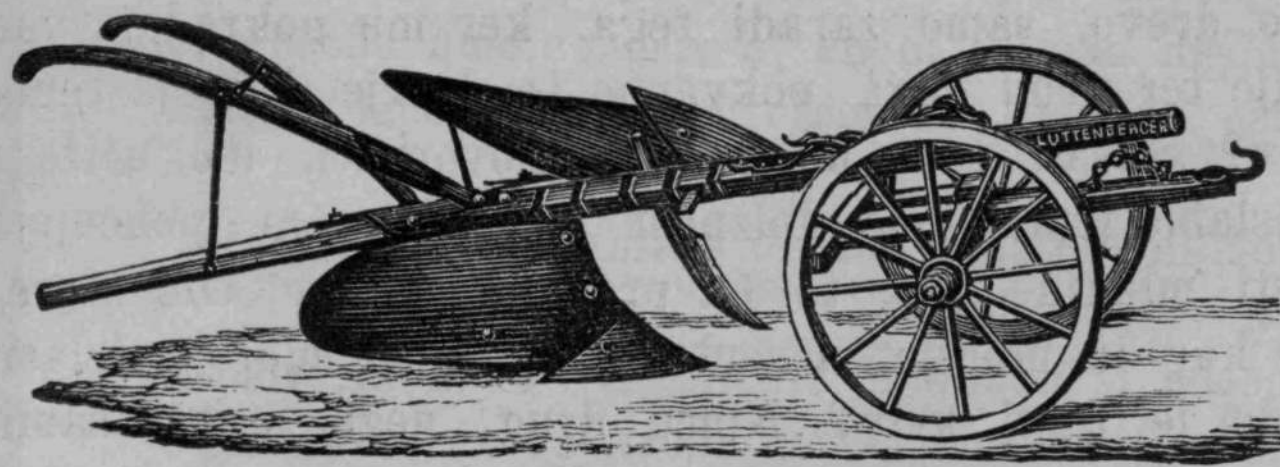
6. Po leti poreži vse korenine, ki so morda pognale iz cepiča.

Ako paziš na vse to, imel bodeš prav dober uspeh. Vse te reči so malenkostne in razumejo se samo ob sebi, a vendar, če pozabiš ene, uže bati je neuspeha.

Dvojni plug.

Po goratih krajih koder leže njive po rebrih, mora kmetovalec zelo paziti, da orje pravilno. Ako orje na ozke kraje, kar je po kranjskih hribih navadno, onda vrže eno brazdo na zgornjo, drugo pa na spodnjo plat. To oranje ima marsikatero hibo. Na ozke kraje orati, koder ni zemlja plitva, kakeršni je treba prst skupaj zbrskavati, je vedno nespametno in škodljivo, in to tudi v ravnini. Če tako orješ, ne daje dobra tretjina njive nič pridelka. Za odpeljavanje vode se pa morajo, itako narediti posebne brazde. Razen tega pa ima oranje na ozke kraje po hribovitih tleh tudi to napako, ki je najhujša, da pomika tista brazda, ki odmeta prst na spodnjo plat, vedno prst nizdoli. To je pa zelo slabo, potem

pa rine še deževnica itd. prst vedno navzdol. Te neprilike zaprečiš, ako tako orješ, da mečeš vse brazde na eno, t. j. na zgornjo plat. Tako sicer lahko orješ z navadnim plugom, ako vedno voziš prazen plug nazaj, a delo bilo bi zelo zamudno. Bolje se to opravlja z

Podoba 1.

dvojnim plugom, kakeršnega ti kaže podoba 1. Ta plug ima dva lemeža, katera zapored rabita in ki mečeta oba prst vedno na eno plat. Take pluge prodaja Fran Luttenberger v Weizu na Štajarskem po 13 do 15 gld., in sicer se ravna cena po teži.

Perutnistvo.

Spisuje Josip Lenarčič.

I.

Kdor bode pa še dan današnji resno pisal o kokoših?! Vrabci po strehah uže čivkajo, da je brez potrebe vsaka beseda o tem predmetu, ker iz te moke ne bode nikdar kruha. „Kokošja reja je pa sitna. Vsako jajce stane te nad 5 kr., ako hočeš količkaj računati krmljenje in oskrbovanje — prodaj je pa ako se ti dobro ponese, k večjemu za 3 kr., torej efektivne izgube 2 kr. pri vsakem jajci“. Ta odgovor dobiš takoj, ko si le izprožil misel o kokoših, predno ti je bilo mogoče ziniti besedico o koristi kokoši. Vendar mislim, da ne bi bilo brez koristi pisati o kokoših ter te mične živalce opazovati od njih boljše strani.

Uže v starodavnih časih so se ljudje bavili s kokošmi. Bruno Dürigen v svoji „Geflügelzucht“, omenja, da so stari Indijani imeli tako imenovane „vaške kokoši“ (grama kukkuta), kar je razvidno iz 5. knjige staroindijskega zakona Manu-jevega iz 13. stoletja pred Kr. r., kateri zakon prepoveduje uživati meso teh kokoši. Za Krista so kokoši bile prav domače živali pri Hebrejcih, ker so o prav mnogovrstnih prilikah omenjene; spominam le pogovora Kristovega se sv. Petrom, kateremu je prorokoval, da ga bode prej 3krat zatajil, predno bode petelin 2krat zapel.

Ko bi se hotel spuščati v zgodovino kokoši, ne manjkalo bi mi mnogovrstnega gradiva — bojim se le, da bi s tem drage čitatelje po nepotrebnem mučil. Omenil sem to le, da dokažem, da so bile kokoši ljudem uže od nekdanj, jako priljubljene, kar gotovo kaže, da imajo sigurno lastnosti, katere opravičuje njihovo rejo.

Kakor povsod, tako je tudi tukaj. Kokoši imajo svoje zagovornike, pa tudi svoje nasprotnike, kateri trdijo

da so kokoši le „potrebno zlo“ pri hiši. Ali to bi se pa moglo, rekel bi, skoro o vsaki stroki kmetijstva trditi, kajti številke, katere rabijo v dokaz takih trditev, elastične so pri kmetijstvu tako, da je lahko z njimi dokazati kar koli, ker ravno pri kmetijstvu nimamo popolnoma zanesljivih podatkov za računovodstvo. Drugače je pri trgovci. Ta lahko natanjko preračuni, koliko mu ena ali druga stroka trgovine njegove nese, ker mu je opraviti s popolnoma določenimi številkami, pa le z enim nedostatkom, ako mu eden ali drug njegovih kupcev ne plača dolga. Pri kmetijskih strokah pa tiči nedoločnost v bistvu samem. Kdor ljubi govedorejo, bode lahko s številkami dokazal, koliko mu nese dobička. Treba je le, da ceni krmo, steljo, postrežbo in amortizacijo hlevov primerno nizko, a mleko, meso in zlasti pa gnoj primerno visoko — in s številkami je dokazan dobiček, ker so vse cene teh predmetov prepuščene določitvi onega, kateri vodi knjige in jih v resnici več ali manj po simpatiji za dotično stroko določuje.

Tako boš lahko navel za vsako stroko kmetijstva posebe, kako se izvrstno ponaša. Če te pa konec leta vprašam, koliko si pa od vseh teh dobičkov spravil na stran za slabe čase, odmajal bodeš z glavo in mi pri-trdil, da si davke le z veliko težavo v pravem času mogel plačati ter sebe in svojo družino med letom preživiti, da pa te zopet tarejo skrbi, kako bode v novem letu. O slabih časih pa naj Bog pomaga!

Tudi kokošja reja ti ne bode donasala v obče Bog ve kakih dobičkov — ali ob sedanjih dražih časih treba skrbeti za vsak krajcar, in če morem pri kokoših kaj spraviti na stran, dobro bo, če tudi ne bode mnogo. Da pa uživa tist, kateri se nad kokošmi jezi najbolj, najmanj od njih dobička, je naravno, ker sigurno skrbi on za nje najslabše. Pri njem imajo kokoši le enkrat na leto dobro življenje, to je ob času, kadar so kozolci polni žita, ves drugi čas pa stradajo in, ker nimajo nikake postrežbe, raznašajo svoja jajca po vsem pohištvu, koder so razpostavljena vsem krščenim in nekrščenim tatovom; in le redka prikazen je, ako pridejo gospodarstvu v prid. Tudi mlada izvaljena piščeta, katera je koklja iz takega skrivnega kotička pripeljala, razpostavljene so vsem vremenskim in drugim nezgodam, in lepo prvotno njih število krči se vedno bolj. Skrbna koklja jih varuje, kolikor le more, pa zaman; v 14 dneh jih navadno nima več nego eno ali največ dve, ali pa se puliti po dve koklji za enega revnega piščanca, kateri je od velikega števila še ostal, in še ta je v vedni smrtni nevarnosti pri vojskah skrbnih kokelj. Jajca in hrana so izgubljena, kokoš pa je za eno leto starejša — to je dobiček.

Marsikateri gospodar, kateri sicer ni načeloma proti kokošim, jezi se nad njimi, da vedno brskajo povsod, zlasti pa po gnojišči.

(Dalje nasl.)